

Брой 17.

У Земуну 24. Юнія 1856.

Година I.

Овај листъ излази сваке Суботе, а цена му е на годину 4 форинта, на полу године 2 форинта ср. безъ поштарине; поштанска такса износи на 6 месецей 30 кр. ср. Пренумерирати се може у Аустрији кодъ сваке поште или познати наши скупитеља или управо кодъ издавателя у плаћенимъ писмама, а у Кнежевини Србије у главној књижари Велимира Валожића у Београду. За огласе плаћа се за редъ 3 кр. ср.

Несмисленый любопытльваць.

(Изъ Дон-Кижота.)

У Флоренцу, богатой и знаменитой вароши Италије, у великомъ Херцогству Тоскана, живили су Анзелмо и Лотарио, два имућна и отмићна благородника, кои су тако поверителни были, да у еданъ другогъ осимъ своју ньювы рођака и познаника искренимъ пријатељимъ називали. Обоица су была нежењѣна, люди влади, едни година и едниакогъ начина живленя, кое е све то причинило, да е пријатељство ньюво одъ дана на данъ постојаніе бывало. Анзелмо быаше истина нешто више любви наклонѣнъ него Лотарио, овај пакъ найвећу е радость у лову налазио; но по околностима и за любовь пријатељства често е Анзелмо страсть своју пренебрегавао и Лотарио слѣдовао, а овај му е такође то исто у едной мери враћао; и потоме су у таквомъ сагласію живили, да су поготову едни исто и желили и хтели.

Анзелмо быо е яко залобљѣнъ у едну благородну и лепу девојку у истой вароши; нѣна изрядна свойства тако нѣмъ овладаю, да е намилію, пошто се съ пријатељимъ посаветуе, ерѣ безъ нѣга ништа нѣе чинію. одъ родителя нѣны за жену поискати е. Лотарио быо е дакле проводачія и све е по желји пријатеља нѣвогъ тако уредію, да е се по краткомъ времени съ любезномъ своіомъ венчао; но и Камилла супруга Анзелмова тако е усхићена была, да е непрестано Лотарию благодарила, што е нѣговимъ посредствомъ ту срећу получила.

Првы дана, докѣ е свадба траяла, ишао е Лотарио као обично своје пријатељу и чинію му е за време веселя све услуге. Чимъ пакъ весель, честианя и посете прођу, стане Лотарио пријатељу својмъ ређе одлазити, ерѣ е судію (као што свакиј паметанъ треба да суди), да пријатељу, кои се већ оженію, не треба слободно и онако често ићи, као што е бывало, докѣ е нежењѣнъ быо; ерѣ ако се и неможе на правогъ пријатеља посумњати, опетъ е честь младеженѣ тако нѣжна и чувствителна, да се понекадъ и она сродника подозрева; како се дакле не бы на пријатеља подозревало?

Анзелмо яко укори пријатеља, што му садъ ређе у кућу долази. „Да самъ я знао,“ рекне онъ, „да ће моя женидба тебе дотле довести, да се ты самномъ недружиши онако, као што си се некада дружію, не бы се никадъ оженію. Докѣ самъ нежењѣнъ быо, получили смо мы нашимъ обхођенѣмъ, да се лепимъ и меномъ добри пријатељи називамо. Немой дакле красну ову свезу кварити, почемъ никаквогъ важногъ узрока немаши, што то чиниши; као пријатељ веома те молимъ (ако е нужно, да се овимъ речма изразимъ), да и одсадъ као правый домаћинъ у мојой кући будеш и да ми онако исто долазиши, као што си ми и пре долазио. Я те уверавамъ, да е и Камилли, жени мојой, коя тако исто мисли и зна, како мы еданъ другогъ уважавамо, яко у очи пало, што се ты наше куће клониши.“

На све ове и друге речи, коима е Анзелмо Лотарию побудити хтео, да кѣ нѣму као обично долази,

одговори му Лотарио тако мудро, тако паметно и разборито, да се е Анзелмо о доброй намери пријатеља свога уверио; но при свемъ томъ опетъ они заклуче, да Лотарио одсадъ двапутъ преко неделъ и свакогъ празника кодъ Анзелма на ручку буде; по Лотарио покрай свегъ уговора осташе при томе, да нипошто другчје неради, но онако, као што честь пријатеља иѣговогъ изискуе, коју онъ веѣма цени, него свою собствену. Онъ е судио, да оженѣтъ човекъ, кои лепу жену има, треба предосторожанъ да буде, какве ће пријатељ онъ у кућу доводити и какве ће пријатељице жена иѣгова изабрати, еръ неке ствари, кое се у шетњи, цркви, по славама и завѣтинама немогу удесити и произвести (почемъ човекъ неможе свагда жену свою одъ тогъ да уздржи), те се кодъ пријатељице и сродница обично удѣйствуоу и изпослуоу. Лотарио такође мислио е, да е мужу и жени потребанъ по еданъ пријатељ, кои ће обоє, ако какавъ несмотреный коракъ учине, опоменути, почемъ се често догађа, да мужъ коє изъ любви према жени, коє да не бы тимъ увредіо, неможе жени у очи да удари, да е она таково што учинила, коє ће јој на пребациванѣ и срамоту служити моћи; напротивъ кућный пријатељ лакше може на све то опоменути. Али гди е тай разуманъ и тако искренъ пријатељ, кога Лотарио жели? Я заиста незнамъ, еръ само Лотарио кадаръ е бы тако марљиво и проницателно бринути се за честь пријатеља и иѣму у одреѣне дане тако редко и на кратко време одлазити, како се не бы на пакостномъ езикѣ и онима, кои све макъ на конацъ тераю, прилике дао решетати, што младъ, имућанъ, отмѣнъ и изображенъ човекъ, као што е онъ быо, ону кућу посеѣваа, у којој се лепа жена, као што е Камилла, налази. И премда е она кадра была поштенѣмъ и честности свима пакостна уста запушити, опетъ е гледао онъ, да иѣнъ добаръ гласъ и честь иѣногъ мужа ни у чемъ у суню недоведе, и збогъ тога у одреѣне дане тражіо е силомъ посла, само да не бы пријатеља посетіо. Анзелмо е непрестано Лотарија збогъ тогъ укоравао, а овај се напротивъ еднако извинявао.

Кадъ су едномъ после дужегъ времена изванъ вароши по лепой ливади одали, рекне Анзелмо Лотарио: „Можешъ мислити, да узрока имамъ провидѣнію особито благодарити, што самъ не само одъ добры и честны родителя роѣнъ и свима даровима, коє природа и среѣа смртномъ дати може, обично испунѣтъ, него што и осимъ свега другогъ тебе за пријатеља а Камиллу за жену имамъ; два дара, коя истина не онако, као што бы требало, али опетъ по могућству моме почитуемъ. Али покрай свогъ овогъ уживаня, коє обично люде срећнимъ и задовольнимъ чини, животъ е мой найнезадовольнѣи и найнесрећнѣи на свету, еръ ме мучи, незнамъ ни самъ одкадъ, такова особита и чудновата желя, да се самъ себи дивимъ, себе укоравамъ и мисли мое одъ самогъ себе сакрити желимъ; па опетъ ме нека тайна тако яко пишти, као да самъ некако принуѣнъ целомъ е свету одкрити. Па кадъ морамъ еданпутъ съ нѣомъ на средѣ изићи, то е волежъ теби поверити, уверенъ, да ћешъ е ты као мой искреный пријатељ хранити и средства изнализити, коима ћешъ ма скоримъ неспокойства овогъ ослободити и мени расположенъ у онолико повратити, у колико е лудость моя незадовольство мени причинила.“

Лотарио дивіо се речма свога пријатеља и нѣ могао поняти, шта е съ дугимъ овимъ предговоромъ намислио. Онъ е истина дуго о той жели иѣговой размишлявао, коя му толико на ерду лежи; али сво иѣгово умствованѣ далеко е одъ истине удалѣно было, и да бы се досадногъ овогъ незнања што пре ослободіо, рекне му, да ће неправо чинити, ако му при саобштаню тайне околиціо буде, почемъ е ямачно уверенъ, да ће му онъ средство изнаћи, коимъ ће желию или испунити или се иѣ ослободити.

„То е истина,“ одговори Анзелмо, „и я ти се исповедамъ, да ме друго ништа немучи, него нестрпѣливо любопытство да знамъ, да ли е моя Камилла допста онако добродѣтелна и честна, као што я о нѣой судимъ; и да бы то испытао, морамъ е на онакво искушенѣ ставити, коє ће добродѣтель иѣну тако сачувати, као што се фиоѣа злата у ватри сачувати може; еръ я мислимъ, пријатељу, ако смо какву жену за честну ради прогласити, дужни смо испытати, да ли ће у искушенѣ доћи или не, и потоме само она похвалу заслужуе, коя се неће ни обећанѣмъ, ни поклономъ, ни сузама и ядикованѣмъ любезника поколебати. Какву похвалу заслужуе жена доброгъ владаня, кою нико на зло навести неможе? Заръ е то чудо, што су оне честне и поштене збогъ тога, што іймъ се неподає прилика лакомислености, или што знаю, да ће одъ мужава, ако прву погрешку учине, смртно казнѣне быти? Я немогу дакле ону, коя е одъ стра или што прилике нема поштена, толико почитовати, колико ону, коя искушаваню, обећаню и превраню надметача противъ стає; и потоме желимъ, да мою жену искусимъ, и да добродѣтель иѣну посредствомъ најжешѣегъ изявленя любви испытамъ и больомъ начинимъ, и то одъ таквогъ човека, кои е достоянъ, да желѣ иѣгове нѣой узвиси. Остане ли она побѣдителька у той борби, то ћу я веома срећанъ быти; моћи ћу казати, да е цѣль мое желѣ извршена; казаћу, да е срећу мени жена собомъ донела, и казаћу велимъ по опомъ мудрецу: „ко' ће е такову наћи?“ Испадне ли накъ напротивъ, то ће ми уверенѣ, што се писамъ у миѣнію преварио, тугу олакшати, кою бы ми скупо искусство причинило. Почемъ ће дакле све, што бы ми ты наводіо, само да ми ово изгладишь, суєтно быти, то се теби обраћамъ и молимъ те, Лотарио, да си готовъ онај быти, кси ће ми успокоити мое желѣ. Я ти нећу само прилику подати, већ и разна средства, коя самъ у мојој главѣ за нуждна нашао, коимъ бы се честна, поштена и некористолобива жена до искушеня довести могла, и я самъ те за овај шкакльвий испытъ између прочегъ зато избрао, што знамъ, да ты, ако се у случаю Камилла томе не бы противила, нећешъ побѣду твою до крайности терати, већ ћешъ оно за свршено узети, коє се по основима немора свршити. Она бы ме потоме само у мислима увредила, а да ћу я ову несрећу прећутати, сведокъ ће быти тайна твоя, кою ћу собомъ у гробъ однети. Желѣишь ли дакле, да онако живимъ, као што живити треба, онда се морамъ залюблѣне ове сцене примити, и то не равнодушно и немарљиво, већ одъ истине и съ ватреномъ желѣомъ, као што одъ тебе очекуемъ, и съ онимъ поштенѣмъ, коє ми пријателство твоє обеѣва.“

Лотарио слушао е пријатеља свога внимателно, и

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ніе дотле уста отворио, докле годь ніе све изговоріо; шта више сматрао га е неко време съ удивленіемъ и найпосле одговорно му: „Я немогу другіе то да представимъ, Анзелмо, него да шалу збіашъ; еръ кадъ бы мислю, да си истину говоріо, я не бы те толико пустио, већ бы твоемъ разговору край тимъ учиніо, што те не бы слушао. Или ти мене непознаешъ, или я тебе; али ніе тако, я знамъ, да си ты Анзелмо, а ты знашъ, да самъ я Лотаріо; али на жалость морамъ мислити, да ты ниси више онай Анзелмо, кои си быо, а и ты си ямачно мислю, да я небу быти онай Лотаріо, кои треба да будемъ; еръ што си ты мени изказао, то се непристои моме пріятелю Анзелму, а што ты одъ мене захтевашъ, то се незахтева одъ Лотерія, кога ты познаешъ; почемъ прави пріятельи. штоно стихотвораць вели, испитую се и долазе usque ad aras, а то ће рећи: еданъ одъ другоъ не треба оно да захтева, што е противъ закона божіеъ. Кадъ еданъ язичникъ таково понятіе о пріятельству има, онда какво треба да има христіанинъ, кои зна, да милость Божію ни за какво пріятельско людско несме занемарати? Кадъ бы се пріятельство дотле терало, да се испусте изъ вида заповеди Божіе: онда не бы поводъ къ томе незнатанъ и маловажанъ быо, већ што друго, одъ чега честь, и животъ пріятеля зависи. Кажу ми, Анзелмо, коя ти одъ овы двю опасности прети, кадъ одъ мене захтевашъ, да тако гадно дѣло учинимъ? Заиста ни една; већ ты оѣнешъ, ако самъ те разумео, да се своимъ силомъ потрудишъ, како бы ти честь и животъ одузео, а съ тобомъ заодно и мене бы самогъ упропастио. Еръ ако те чести лишимъ, то е ясно, да те уедно и живота лишавамъ, почемъ е безчестанъ човекъ несрећнии него мртавъ; и кадъ бы я, што одъ мене захтевашъ, онай быо, кои бы ти таково зло учиніо, не бы л' я онда и мою собствену честь убіо а уедно и мене самогъ? Саслушай ме, Анзелмо, и немой ми речъ прекидати, докъ ти све неизговоримъ, што противъ твогъ захтеванія приметити имамъ, а теби доста времена остае, да ми на то одговоришъ.

Анзелмо быаше тимъ задоволянъ и Лотаріо разговоръ настави:

„Мени се чини, да е и съ тобомъ исто онако као и съ Маврима, коима се неможе доказати, да су они у блудилу, нити изъ светогъ писма, нити изъ оны основа, кон су изъ здравогъ разума и верозаконна-уке изцрплѣни, већ е нужно нима живе, ясне, сходне и убѣдителне примере предлагати и права математична заключения одтудъ изводити, коя се одрећи немогу, као годь и ово предложеніе: „Кадъ се одъ две равне величине равна величина одузме, онда заоставше величине една другой такође су равне,“ па ако и ово немогу да поная, онда иймъ треба очевидно іоштъ нешто яснѣе представити; па опетъ све ово неможе да учини, да познаду истину наше свете вере. Овимъ начинемъ морамъ я и съ тобомъ да поступаю; еръ та желя, кою си ты изразіо, противна е свакомъ, кои поле здравогъ разума има, и я се плашимъ, да љу само време губити, ако самъ и радъ, да те изъ блуднѣ (нисамъ радъ да се іоштъ опоріе изразимъ) извадимъ; но поготову заслужуешъ ту казнь, да те у томъ заслепленію оставимъ; али пріятельство мое недопушта ми, да тако строго съ тобомъ поступаю и

да те оставимъ, почемъ си на прагу пропасти, съ когъ ћешъ се у бездиу стропштати. Но да бы те о томъ убѣдити могао, кажи ми найпре, Анзелмо; нештешъ ли ты, да я скромность на раскалаштво наведемъ, да цѣломудренность осквернимъ, да некористолобіе подмитимъ, да мудрость надхитримъ? Дабогме да то захтевашъ; почемъ знашъ, да честну, непорочну, некористолобиву и паметну жену имашъ. Па шта тражишъ? Кадъ ты знашъ, да ће Камила сва моя нападаня одбити, о чему се посумнати неможе, какву ћешъ ты онда славу нѣой болю дати, кою она садъ већ незаслужуе, и дали ће она тимъ добродѣтелниа быти, него што е садъ? Или немислишъ о нѣой онако, као што говоришъ, или самъ незнашъ, шта оћешъ. Ако е непочитуешъ за онакову, као што се о нѣой изражавашъ, зашто е на пробу ставляшъ, развѣ ако е навалице желишъ на зло навести, како бы е казнити могао? Ёли она по твоимъ мнѣнію тако безпорочна као што мислишъ; онда нимало паметно ніе, несумнительну истину истраживати, почемъ никакву већу важность тимъ недобія, него што има. Ты ћешъ доцнѣ признати, да е неупутно што предузимати, кое ће намъ пре на штету него на ползу служити; особито кадъ насъ никаква нужда на то негнагонява, и кадъ е очевидно, да бы права лудость была такво покушеніе чинити. Оваковы тежки стваріи подуваѣмо се само за Бога и светъ. Изъ любви према Богу живили су свеци анђелски; за любовь света путовали су по неизмеримомъ мору, по дальнимъ предѣлима и неброснимъ населбинама, да бы само оно достигли, кое се земнимъ благомъ назива; а за едно и друго бори се храбаръ войникъ; еръ текъ што спази онъ на зидинама непріятельскимъ какву пукотину, сместа юрне неразмишляваюћи се крозь проломъ, да се распалѣнъ жельомъ за свою веру, за народъ и за свога краля бори, пркосећи хиљадама опасностей, кое му грозе. Овакови стваріи човекъ се подуваѣа, еръ су знамените, полезне и славне, премда су съ великимъ трудомъ и опасности скопчане; али за оваково што, кое си ты предузео и извршити намислю, нити ћешъ милости кодъ Бога, нити благо овогъ света, нити чести кодъ люди наћи; еръ метнимо случай, да ти предузеће то за рукомъ испадне, опетъ нећешъ тимъ нити славнии, нити богатіи, нити већма почитованъ быти; испадне ли пакъ противно, то ћешъ іоштъ у већу неволю пасти, него што представляшъ себи; еръ ништа ти неће у томе помоћи, што ћешъ себи уображавати, да нико о той тайни незна, туга и мука доста ћете мучити, што ты самъ то знашъ. Тайна ова неће тугу ублажити, већ до тога ћете довести, да непрестано сузе ліешъ, па ако бы очи и безсузне были, сердце ће твоє крраво плакати. Шта мислишъ Анзелмо, кадъ бы случайно нашао такавъ діамантъ, о комъ су сви вештаци по опыту уверени, да е найчистіи, найфиніи и права редкость међу драгимъ каменѣмъ, па и ты самъ да веруешъ да е тако, а не другіе; былъ паметно было, да овай діамантъ на накованъ метнешъ и чекићемъ станешъ ударати, да бы се уверіо, да ли е заиста онако тврдъ, као што се потврђуе? И кадъ бы каменъ овай ту твою лудорію претрпіо и ништа му не бы было, тимъ доста не бы скупоценіи быо: кадъ бы се напротивъ разбио (кое е могућно), не бы ли га сасвимъ изгубіо? На свакій начинъ, и сва-

кій бы рекао, да е тай лудъ морао бити. По овоме дакле представи, да е Камилла тай скупоченый ади-
 ђаръ, одржи ли се она, то ће ону исту важность имати; надне ли, то ће за тебе изгубљена бити; и онда бы текъ себе осуђавао, што си ты самъ узрокъ нѣне несреће. Помисли само, да никакавъ адиђаръ нѣ тако скупоченъ, као непорочна, и честна жена, и да честь жена одъ доброгъ мнѣнія зависи, кое мы о нѣима имамо; па кадъ знашь, да твоя жена на високомъ степену честности стои, зашто бы посумняо, да она то правично заслужуе? Незаборавајай, пријателю, да е жена слабо створенъ, и да іой ништа на путь не треба метнути, гди бы посрнула или пасти могла; већъ треба іой сваку пречагу съ пута уклонити, да бы безъ муке стазомъ добродѣтели путовала и до цѣли савршенства доспела. Естествоиспытатели кажу, да малу животиницу хермелина, кои белу кожу има, ловци преваромъ ватаю; метну сирѣчь при излазку блата, па после виканѣмъ истераю напољѣ. Кадъ она до калявогъ места дође, као укочена стане, и воле уваћена бити, него да свою белу кожу искаля; ерѣ чистоу већма любви него слободу и животъ. Добродѣтелна жена е као овай хермелинъ, а добродѣтель нѣна чистія е него садъ падшій снегъ; и кои жели, да жена нѣгова ову неизгуби, већъ да е сачува, тай нека нечини онако, као што ловци съ хермелиномъ чине, и нека іой немеће на путь обманљиве поклоне и лагаріе; ерѣ можно е, да она природнимъ силама нѣнимъ неће бити кадра безъ туђе помоћи искушениа побѣдити, зато смо дужни све уклонити, како бы саяность добродѣтели одржала. Добродѣтелна жена може се сравнити и съ финимъ огледаломъ, кое и одъ најлакше паре потавни. Мы смо дужни жене хранити и ценити као лепу башту, у којой се руже и друго цвеће налазе, коя нико несме узабрати, већъ се тимъ задовољава, што му е слободно издалека гледати и мирисомъ наслађавати се.“

„Све ово што самъ досадъ казао, Анзелмо, односи се единствено на тебе. Садъ е време, да што и о ономъ прословиљѣ, кое се мене тиче. Ако у нечему пространъ будемъ, немой за зло примити, почемъ овай лабиринтъ, у кои самъ ушао и изъ когъ изићи желимъ, то захтева. Ты ме називашъ твоимъ пријателѣмъ, па опетъ ме желишь чести лишити, кое е противъ свакогъ пријательства; но и то нѣ доста, ты желишь, да и тебе уедно чести лишимъ. Да ты идешъ на то, да се я чести лишимъ, то е свето; ерѣ ако Камилла примети, да я нѣой яму подкопавамъ, она ће ме за безчестногъ и невалялогъ човека сматрати, кои ни на достоинство свое, ни на право пријательство призренія има. А да љу и тебе обезчестити, и то е истина; ерѣ на момъ извѣіаню лако ће примѣтити Камилла, да я ню за лакомислену сматрамъ, кое ми е повода дало, да мое желѣ нѣой изьявимъ, па ако се она тимъ обезчести, морашъ и ты обезчешћенъ бити, почемъ си ты нѣнъ, и одтудъ е онай зао обичай, што мужу, ако непоштену жену има, безчестно име надаваю, премда онъ ништа о томъ незна, а іошть манѣ, да е онъ повода дао. Зато понайвише онога, когва е жена непоштена, у место да га сажалѣваю ругаю му се некако, и ако онъ то безчестіе нѣ своимъ владанѣмъ придобіо, већъ хрѣавимъ владанѣмъ жене свое. Я љу ти доказати, зашто мужъ

безчестіе свое жене сносити мора, па макаръ и незнао, да е она непоштена или неваляла. Немой ме нерадо слушати, ерѣ я за твою срећу говоримъ. Свето намъ писмо каже, да е Богъ, почемъ е нашегъ праотца у Раю створио, Адама яко успавао и съ леве му стране едно ребро узео, изъ когъ е Еву створио, о којой Адамъ, пошто се пробудио быо, ово рекне: ово е месо одъ могъ мяса, ова е нога одъ мои ногу. А Богъ рече: збогъ нѣ ће човекъ отца и майку оставити, и они ће обое една душа бити. Тимъ е начиномъ у оно време супружество уређено, и такомъ свезомъ утврђено, да само една смртъ може исту разрешити; сила и моћ ове дивне тайне тако се надалеко простире, да изъ два различна лица едно постае; шта више кодъ правогъ супружества іошть већма е скопчано, ерѣ ако су и две душе, опетъ едне исте желѣ имаю. Па кадъ е мужъ и жена едне, то слѣдуе, да мужъ мора подносити безчестіе жене свое, па макаръ да нѣ онъ томе повода дао. Врѣ као што човекъ у целомъ тѣлу боль трпи, кадъ га само еданъ прстъ заболе, тако исто и човекъ носи на себе безчестно име жене свое, почемъ су одъ едного истогъ тѣла.“

„Помисли, Анзелмо, у какву ћешъ опасность себе стропоштати, ако снокойный животъ твоје жене узнемиришь; помисли, какво е то лудо и несмыслено любопытство, она чувства побудити, коя мирно у прсима жене твоје почиваю. Знај, да оно, што ћешъ испытыванѣмъ можда добити, ништа нѣе справъ онога, што ћешъ тимъ истимъ изгубити, кое е тако велико и убиточно, да се речма неда описати. Но ако те любопытство тако мори, да се тогъ никако оканути неможешъ, то нађи себи другогъ посредственика, ерѣ я тай немогу бити, па макаръ се најпосле и пријательства твога лишіо — премда бы ме то яко ожалостило.“

Добродѣтельный и мудрый Лотаріо прекине разговоръ, Анзелмо пакъ, кои е пажливо слушао поучителне речи ове, удубљнъ у мисли за неко време поћути, па после му одговори: „Ты видишь, пријателю, съ каквомъ самъ пажливости све оно саслушао, што си ми мало пре говорио. По основима, примѣрима и сравненіяма, коя ти ми навео, видимъ свою разборность и право према мени пријательство. Я видимъ уедно и признаемъ, да љу срећу мою упропастити, ако совѣтима твоима неслѣдуемъ. Но ты морашъ себи представити, да я одъ онакве болести патимъ збогъ кое неке жење землю, угаль и кречъ еду; а да бы ме одъ ове излечіо, морашъ залюбљно ово позорѣ съ Камилломъ изиграти, па макаръ ладнокрвно и привидно. Она неће тако слаба бити, да при првомъ появу честь иѣну окаля, а я љу тимъ задовољанъ бити; и тако ћешъ ты и твою дужность као пријатель испунити, и мени животъ повратити и честь осигурати. Едно те само може уверити, да се ты овога примити морашъ: ты видишь, да самъ наумањ ово извршити, па оћешъ ли допустити, да ову лудорію другомъ комъ саобштимъ, кои бы ми честь, кою ты сахранити желишь, окаляо. Ако пакъ Камилла у своемъ постоянству тебе за неваляло и безчестногъ узсматра, то ћемо мы лако тимъ поправити, што ћемо іой намеру нашу сву одкрити. Кадъ ме дакле успокоити можешъ, немой ми одрећи, немой никакве неприятности себи представляти; ерѣ љу, као што реко, съ првимъ покушеніемъ задовољанъ бити.“

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.BE

Кадъ Лотаріо види, да є нѣговъ пріятель твердо намеранъ сто учинити, и да га већь никакви основи и докази изъ те блуднѣхъ извести немогу, реши се, да се тога прими; ерѣ кадъ бы одрекао, другій, кои бы се тога примію, веће бы зло нанео. Онъ му дакле то изяви и замоли га, да никомъ другомъ несаобштава. Анзелмо загри га и тако му благодари, као да му є найвеће благодѣяніе учинію. Договоре се дакле, да сутра одма дѣло одпочну. Анзелмо обећа пріятелю, да ће га съ Камилломъ самогъ оставити и новаца и други скупощены стварій дати му, како бы іой поклоне чинити могао. Препоручи му такође да іой често серенаде чини и песме прави, и да ће онъ самъ такове саставляти, ако Лотаріо не бы на то волю имао. Лотаріо све обећа, али не у онолико, у колико є желя Анзелмова была. По учинѣномъ договору врате се Анзелмовой кући, гди є Камилла свакогъ минута мужа свогъ изчекивала, будући се овай дуже него обично задржао. Лотаріо оде кући забринутъ, ерѣ ніе могао представити, како ће съ Камилломъ започети; навданпуть падне му една мисао, да Анзелма превари а Камиллу ни у чемъ неувреди. Сутра данъ оде пріятелю свомъ на ручакъ и Камилла га тако лепо дочека, као што є достойно, да се искреный кућный пріятель дочекує. После ручка замоли Анзелма Лотарія, да съ нѣговомъ женомъ проведе време у разговорѣ, докле онъ некакавъ важанъ посао у вароши не сврши, а тай посао траяће свега сать и по. Камилла є молила мужа да неиде, а Лотаріо нудио му се да га прати; но Анзелмо остане при своме и рекне пріятелю да га чека, ерѣ има съ нѣмъ важна посла. Камиллу такође умоли, да пріятеля нѣговогъ разговара, докъ се онъ не врати. Доста, да є онъ нуждно или шта више! лудо одсуство нѣгово тако знао извинити, да нико не бы помислити могао, да є привидно. Онъ оде, а Лотаріо самъ съ Камилломъ остане, будући су служительи отишли да ручаю. Садъ се нађе Лотаріо на бойномъ полю, у присуству такве противнице, коя бы съ нѣномъ дражести читаву войску наоружаны кавалѣра победити могла. Некъ свакій помисли, да ли є узрока имао, што се збунію. Да бы се изъ неприлике извукао, учини се, као да є санливъ, и умоли Камиллу за опрощенѣ, да се на столицу наслони, докъ Анзелмо не дође. Камилла му рекне, да бы болѣ было на диванъ лећи; но овай то ніе хтео и лежао є на столицу наслонѣнъ, докъ ніе Анзелмо дошао. Кадъ овай Камиллу у нѣной соби и Лотарія спаваюћа нађе, помисли, да су се ови не само споразумели, него у томе и заспали. Єдва є могао дочекати часъ, да се Лотаріо пробуди и да му у шетњи исприповеда шта є и како є. Кадъ се Лотаріо пробуди, оду обоица у шетњу и Лотаріо Анзелму рекне, да онъ ніе могао одма у почетку любовъ нѣгову Камиллу представити, но найпре є нѣну доброту и лепоту уздизао и рекао да се по целой вароши у звездкує; овай почетакъ сматра за добаръ, што ће се кодъ нѣ удворити и другій путь послушанъ быти; ерѣ тако исто и ѣаво, кадъ оће каквогъ човека да обмане, метне ликъ анѣлскій на себе и само дотле у томе светли, докъ своє не сврши; чимъ му за рукомъ неспадне, покаже се у правомъ виду. Анзелмо быяше тимъ задоволянъ и обећа се пріятелю, да ће често тако одлазити, или се гди у авліи у послѣ наћи. Данъ є по данъ про-

лазію, а Лотаріо іоштѣ ни споменуо є ніе Камилли о любви, премда є уверавао Анзелма, да се онъ више пута съ нѣомъ разговарао и такве одговоре добіаю, да се ни у чемъ покудити немогу, ерѣ не само што му никакву надежду дала ніе, него му є и претіла, да ће се она мужу потужити, ако онъ одъ те зле намере не одустане.

(Продуженъ слѣдує.)

Благородна жена.

(Свршетакъ.)

Ако є и быо попечитель громовногъ гласа и незграпногъ изгледа, опетъ се показивао пріятанъ и учтивъ. Кукавна просителька обори очи и пружи му писмо. — Дантонъ отвори писмо, прочита и рекне: „О, госноя Дыпортель! . . . другъ ми є о томъ већь говорію — гледаѣмо.“ — „Вы знате да є стваръ хитна,“ примѣти просителька. — „Знамъ, знамъ . . .“ одговори онъ и погледи є пола-отвореннѣхъ, малимъ проницателнѣхъ и сасвимъ упалимъ очима. „Дайте ми само одну речъ вашомъ рукомъ написану . . .“ „Добро, добро, гледаѣмо. Но нестоймо овде на врати, уѣйте унутра. Кодъ мене су мои вѣрни пріятельи на ручку, но при свемъ томъ свака любведостойна госноѣа добро іймъ дошла.“ — Ово рекавши узме є за дркѣху руку и одведе къ асталу; гди се сви гости узбезекну, кадъ женску виде.

„Я вамъ представлямъ овде све добро пріятель, кои се веома радую, што васъ виде!“ поведе речъ Дантонъ съ некомъ особитомъ учтивости, коя се нимало слагала ніе съ нѣговимъ голіатскимъ тѣломъ и суровимъ гласомъ. После іой пружи столицу съ речма: „Охете ли намъ то задовольство учинити, да намъ гость будете, ако смемъ молити?“ Млада госноѣа одкаже то рукомъ машући. Многи одъ гостию были су незадовольни, што ю є Дантонъ у салу увео, и погледали су є намрштенимъ погледомъ; други су опетъ погледали часъ ню а часъ учтиво-показиваюѣегъ се домаѣина, и гледали су да започетый разговоръ опетъ продуже. Разговоръ се повео быо о дневной политики и то веома бурный; као што су се ноћу обично у Конвенту разговарали, тако исто и даню при части и веселю. Само є Дантонъ често на младу госноѣу погледао, и наипосле рекне іой: „Жао ми є . . . я самъ мислю, да ѣете съ нама заедно ручати . . . та узмите!“ Притомъ се непрестано окретао и одъ служителя огромнимъ рукама флаше съ пиѣмъ превѣао и гостима точію; али се и онъ ніе постидію, ерѣ му є чаша навекъ празна была, будући є све на искапъ пію. Чимъ се добро напиє, умеша се и онъ у разговоръ и све проче громовнимъ гласомъ надвиче. Но опетъ се у дишпугу показивао тихъ и умѣренъ. Вино и разговоръ закратко све главе угрєє; вика све већа и већа; изрази све опоріи. Наипосле устане єданъ одъ гостию и викне: „Было како му драго, главно є то, да смо мы прави пріятельи и граѣани отечества, почемъ сви добра желимо. Дела, да се куцнемо.“ — „Потоме те и познаємъ као правогъ посредственика!“ викне Дантонъ смеюћи се. „Како

му драго, но дела да се куцнемо, почемъ в одина цѣль овогъ ручка та, да пиемо!“ — Сви се садъ подигну. — „Живіо Дантонъ!“ повикне истый яростный противникъ и ласкателный, подмуклый и погуреный човечулякъ. — „Живіо Дантонъ!“ повикне садъ сви гости. — „Брзо на среду и съ другимъ правимъ именовъ!“ рекне еданъ одъ гостию са зачеля и узвикне: „Живила република!“ — „Ты имашъ право Левасъ!“ одговори Дантонъ. „Живила република!“ — Сви су гости викали, осимъ оногъ малогъ подмуклогъ, кои се текъ поругателно смеаю. Дантонъ се опеть окрене молодой госпожи и рекне іой: „О госпо, та учините намъ по воли, сркните баръ — веруйте ово в сасвимъ лако шпанско вино . . .“ — „Хмъ, хмъ,“ проумла еданъ одъ піянаца, кадъ в погледао женску, коя в као штатуа недвижимо стаяла, „грађанка се не плаши вина, већ се тога плаши, што мора съ нама за срећу републике да піе.“ — Ова онака примѣтба поврати бѣдной наново присуствіе духа. „Казните поругателногъ лажливца,“ рекне іой Дантонъ, „покажите му, да сте вы права пріятельница народа и достойна, да съ найзнаменитимъ членовима Конвента піете и да се куцнете!“ — Госпожа Дыпортель устане тако смирено и величественно, да су в сви піянци съ найвећимъ высокопочитаниемъ гледали; узме чашу и напие за постоянство и срећу републике. Бурный ускликъ заори по свой сали.

„Оканите се тога,“ рекне наймлађій међу гостима, „заръ вы доиста мислите, да ми политики задоста нечинимо; заръ в то малый радъ свако ютро новине читати, у Конвентъ и Клубъ ићи, и као што я чинимъ, двадесетъ врсти за новине написати? Претежніе послове одложимо! Ако ћемо непрестано радити, куда ће намъ младость? Я се обкладити могу, да сви ми онако мислимо, као што в юче славна певачица у Опері певала. Ёси ли в чуо Дантонъ?“ „Да, я в чуо! Та коса ми се сва насжила. То в зачудо, како ме музика овлада; учіо самъ додуше у младости певати, и не бы башъ хрѣавъ певачъ быо, али . . .“

„Сила, којомъ самъ певао, потресла в зидове!“ Кадъ в ово одпевао, сво в зданіе заччило, а другои се гроотомъ смеяли. Потомъ се попечитель окрене госпожи и рекне:

„Бл' истина, лепа госпожо, да мени и моме огромномъ тѣлу нестои лепо, што ваше дражестне нерве и нѣжно срдце узцемиравамъ. Знате ли какавъ инструментъ?“ — Та нешто знамъ, али . . . — „Вы дакле и певате? У таквомъ лепомъ тѣлу мора да в божественный гласъ. Дайте арфу?“ — Госпожа Дыпортель ніе знала, како ће започети, тако в яко вика піянаца узбунила. Али да мужа избави, морала в све чинити!

Арфу донесу іой. — „Молимъ извините ме!“ повтори бѣдна жена, коя в сва одъ стра дрктала. — „Вы дакле нећете?“ — „Не што нећу, већ не знамъ,“ — „Томе се зацело не бы надао, и ви мени нећете ту любавъ да учините, мени?“ упыта Дантонъ гордо. — Госпожа Дыпортель узме арфу и дркѣућимъ прстима стане ударати; а да бы Дантону у свему по воли учинила, одпева умилнимъ и милозвучнымъ гласомъ башъ ону песму, коя в тада у моди была. Многи одъ гостию сасвимъ су ладнокрвно слушали, и волели су о другимъ стварима мислити и разговарати се; Дантонъ пакъ помагао в своимъ громов-

нимъ гласомъ и люляюћи се на столици кое збогъ пића, кое збогъ песме дошао в сасвимъ у ватру. — Кадъ в свршила песму, као помаманъ плѣскао в Дантонъ, коме се и други неки придружили. — Госпожа Дыпортель устане и къ вратима пође, да бы се мало разладила. — „Идите, идите,“ проумла Дантонъ, „кога в вино сасвимъ овладао, „нека ме у другой соби причека,“ примѣти служителю.

Служитель в одведе у лепо-наменитену собу, у којой су были ормани съ кнѣгама, мложина акта и неке одъ папира кутіице, и на свакой овой было в по едно писмо написато. Ово в была дакле канцеларія попечителя правосудія. На средъ канцеларіе стаяше повелікій асталъ и на нѣму мложина папира и акта. — Ядной овой жени падне садъ на память, колико в за овимъ асталомъ глава на смръ осућено и колико ядны имена у онимъ кутіама сакривены стов; и нѣногъ в мужа име сигурно у некой одъ овы персрѣнны кутія. Наеданпутъ се окамени кукавна, кадъ чуе вику, певанъ, смеланъ, деранъ; найвише се у томе домаћинъ одликовао, онъ в урлао као разярены лавъ, кои в већ еданпутъ крвъ окусіо. Мученица ова склопи руке, падне на колена и помолі се Богу.

Готово два сата чекала в госпожа Дыпортель у соби; воштана свећа, коя в на асталу стаяла, већ поготову догорела. Наеданпутъ се врата отворише; служителъ съ два чирака у руци уђе у собу. „Гди в господинъ попечитель?“ упыта госпожа Дыпортель. — „Онъ ће таки доћи,“ одговори упытанный, метне чираке на асталъ и оде. У тай паръ отворе се друга съ противне стране врата и появи се Дантонъ люляюћи се и рукама око себе піяноући, еръ су му ноге клецале а глава му потежка была. Съ тежкомъ мукомъ дочепа се столице, згрува се на ню и копрцаюћи се ногама као риба на сузу стане роћати, као да ће часъ пре душу испуслити. Мараму в съ врата коекако скинуо быо, а кошулю сасвимъ изцепао, коя в виномъ исполівана была; коса му се као у дивлѣгъ свинчета накострешила. Пошто в піянаць за неко време съ отоболѣномъ главомъ дремао быо, напрасно устане и проумла: „Заръ си ти овде грађанка?“ — Речи ове сасвимъ окамене госпођу Дыпортель, и садъ іой текъ на память падну речи оногъ жирондисте, кои іой препоручивао, да она сама попечителю писмо преда.

По краткомъ времену стане Дантонъ наново ечати. — „Ахъ, та я ћу іошть и одъ каплѣ умрети . . . да ми в само садъ остати! . . . То ждераиъ и піяненъ башъ ніе за мой стомакъ . . . прекоданъ ради као во, а . . .“ — „Онъ в тако піянь, да неће ни име свое подписати моћи,“ помисли у себи госпожа Дыпортель; найпосле осмѣли се, приближи му се и рекне: „Грађанинъ попечителю, вы ністе сигурно заборавили, што сте ми обећали?“ — Упытанный разшири руке, љипи са столице но опеть падне и рекне: „Шта ћешъ ты?“ — „Писмо, што сте ми на препоруку грађанина Р . . . обећали написати . . . опрштай моме мужу!“ — „Писати? . . . то в будалаштина! . . . ту треба само име избрисати, или га изъ ормана извадити.“ — „Изъ когъ ормана?“ упыта госпожа Дыпортель одъ стра полумртва. — „Я ћу да свиснемъ! . . . Дайте воздуха!“ — Госпожа Дыпортель отвори прозоре, али ніе смела да му се приближи. — „Робеспѣръ в право песето! . . .“ ци-

„Где Дантонъ, „ништа неписе, само крвљ лоче! . . . Баптисъ, свуци ми ципеле!“ „Орманъ, орманъ ми по-ажите! . . .“ викне госпођа Дыпортель оклопљивимъ рукама. — „О, ты си права луда, донеси га сама, оно га тамо!“ и покаже рукомъ на оне одъ папира сутинце, кое су писменима забележене быле.

Госпођа Дыпортель поине се на мале мердевине, кое су поредъ ормана стаяле, и упыта: „Ели писмо А?“ — „Немой ми као веселомъ човеку, дете мое, да зло примити; Робеспъръ е ђаво са своимъ дишпунтомъ! . . . Добро е, што те е грађанинъ Р . . . къ мени послао; онъ е правый жирондиста. Ты певашъ као богиня, и лена си као анђо, кажемъ ти.“ — Госпођа Дыпортель стаяла е као укопана дотле, докле се не пианаць мало стишао, па после упыта: „Ел' писмо Б?“ — „Како се зове онъ?“ — „Дыпортель!“ — „Дыпортель? Писмо А не, писмо Б — и то не! Тражи гди е писмо Д! . . . Како си луда! Дај сь твоимъ писмомъ А! Ты се морашъ насмеяти, дете!“ и гроотомъ се насмес.

Едва госпођа Дыпортель скине писмо Д и дође справъ свеће. Орманъ дакле овай садржавао е акта политичны преступника, а на извршенъ пресуде давано е редомъ по азбуки, и потомъ рачунаюћи Дыпортель бы сутра или найдалъ прексутра гильотиниратъ быо. Брзо зграби она актъ тай и у цепъ метне. — Окрене се јоштъ еданпутъ пажливо на министра, кои е по готову заспао быо на столици. Она му хтеде благодарити, но види, да е сасвимъ очи склопю. Погледи јоштъ еданпутъ страшногъ коловођу револуцие, па после полагао изиђе изъ себе. У предъ собой соби спавао е еданъ одъ служителя, но не тако тврдо, као нѣговъ господинъ, „Баптисъ!“ загрми садъ министеръ. Почемъ е кукавна жена изишла была, запыта Дантонъ служителя: „Море, гди е грађанка?“ — „Она е башъ садъ отишла.“ — „Отишла? Па грећанъ јој путъ! . . . Свуци ме и одведи ме до кривета.“ — Баптисъ увати министра за руку и воекако довуче га до кривета, изъ когъ е онај човекъ, кои е судбу Француске и целе Европе рѣшавао са зоромъ у јутру устао, и до ручка као надничаръ радю, а одъ ручка наново пио.

Госпођа Дыпортель лако е садъ избавила мужа. Наскоро дођу у Бордо, а одавде срећно одпутую у Западну Индию; а после револуцие врате се опетъ у Француску.

Св. Методіи.

(Изъ Лѣтописа за Словенску литературу вештину и знањ.)

Пре неколико година изишао е животъ св. Методія, Словенскогъ Апостола, кои е Шафарикъ у књизи подъ насловомъ: „Památky dřevního písemnictví Jihoslovanců“ (споменици старогъ књижевства Югословена) у Прагу печатао, изъ единого, у синодалной Московской књижници налазећегъ се рукописа, кои вѣнавѣстомъ веку принадлежи. Издатель мисли, да е ово живо-описаніе предъ паденіе Моравске државе, или болъ рећи, предъ Сватоплукову смртъ у Паноніи написано; онъ е изъ Москве Профессоромъ Погодиномъ посланный му препись реченогъ руко-писа дао само просто печатати, безъ разяснюјући' прихѣтбій,

само што е оне погрешке у рукопису поправіо, кое су яко у очи упадале. Шафарикъ не приметю, да се овимъ живоописаніемъ Несторъ у својој хроники већ ползовао, и то онде, где овай настариі Рускій исторіописаць о словенскомъ бого-служію говори. *) Едно збогъ тога, а друго, што е ово живоописаніе много старіе одъ константиновогъ живота, и што више историски' података у себи садржи, заслужуе, да се по својој особитој важности нѣговъ садржай укратко наведе.

У предговору приповеда се о сазданю света и човека, о развіаню вере у старомъ завету, у колико е исто долазакъ Спасителя Иуса Христа спремило, а тако исто представля и исторію християнске цркве укратко сь нѣнимъ вселенскимъ соборима до трећегъ константинопольскогъ (680). По прескоченъ е другій Никейскій соборъ одъ год. 842. на комъ е почитованъ икона установљено, вальда збогъ тога, што овай онда не имао црквене важности. У самомъ живоописанію налазе се слѣдуюће поединости.

Св. Методія произишао е изъ Словенске породице, коя се у Солунъ доселила и коя е како сь отчине тако и сь материне стране врло знатна и богата была; но име нѣвогъ отца не намъ познато. (Отаць му не быо Лавъ, Грчкій сановникъ, као што мисли биографъ Св. Константина.) Заслуге, коима е нѣговъ отаць почитанъ Грка придобю, побудиле су цара, кои е много о Методію слушао, те му словенско княжество преда. Но ово му званіе наскоро омрзне, опрости га се, и ступи у ишоческій чинъ у монастыру на Олимпской гори. Ту не дуго остао; ербо е по царской заповести морао свога млаћегъ брата, Св. Константина спроводити къ Хазарима, и то збогъ тога, што е овога у дубокомъ верозаконномъ чувству и спољашнімъ достоинству превазилазио, према е свомъ млаћемъ брату у науки уступао. По повратку нѣвогъ желю е царъ сь Патріархомъ константинопольскимъ наградити трудове Методія, те тако покушаю склонити га, да се прими Епископскогъ достоинства; но почемъ га на то нису могли склонити, то га готово принуде, примити се Игуманства у богатомъ монастыру Полихону. Каснѣ (око год. 863) кадъ су Словенскогъ княза Растислава и нѣвогъ сыновца Сватоплука посланици дошли сь молбомъ, да имъ пошлѣ каквогъ християнскогъ учителя, кои бы словенскій езикъ добро знао, што многи християнски учителя изъ Италиі**), Грчке и Немачке къ нѣима дошавши, нису међу собомъ сагласни, већ имъ християнску науку различно предаю; збогъ тога бы они као прости люди, желели правый духъ християнства познати. Царъ дакле позове св. Константина къ себи, што е овай, као рођеный Солунаць, Словенскій езикъ савршено знао, а и што е врло наученъ быо, и препоручи му, да сь нѣвогъ братомъ Методіемъ у Моравію оде. Св. Константинъ, да бы Грчку азбуку за словенскій езикъ сходномъ учинио, умножи е са неколико писмена, кое су за гласове само Словенскомъ езику свойствене нуждна была. У Моравіи превела су оба брата евангелие, житіе Апостола и богослуженіе и проповедали су народу три године веру Христову, постаравши се у исто време, да око себе велико число ученика скупе, како бы ови започето дѣло довршили. — Овимъ Словенскимъ Апостолима изъ землѣ изтераны е страні християнски учителя обтуже ий у Риму Папи, да ови Панонію одъ римске Митрополиі одцеплю и константинопольской подчинити намераваю, а осимъ тога окривили су

*) Сравни: „Полное собрание русских летописей.“ (I. ч. Несторова хроника стр. 11. и 12.

**) У деветомъ веку звали су Словени Италијанце, Влохи. По овоме може се заключити, да Несторъ, кои е ово живоописаніе прируди имао, подъ именоу Влохи неразуме никакавъ другій, већ италијанскій народъ или Римляне.

ий и збогъ многогъ другога. Папа позове на то Константина и Методія у Римъ, да нѣговомъ суду предстану. Константинъ, почувствуюћи скоро предстоѣму смръть, закуне Методія, да се збогъ любви къ инческомъ животу нишошто велике апостолске дужности неокане, што ће и тиме велике заслуге у Бога себи придобити. Животописацъ св. Константина вели, да се на овомъ путу у Римъ, године 868. св. Константинъ збогъ Словенскогъ езика яко преширао са свештеницима у Млеткама, по чемъ су ови (свештеници), придржавајући се тога, што е Пилатъ надъ крстомъ Исусовимъ надписъ грчкимъ, латинскимъ и еврейскимъ езикомъ написати дао, доказивали, да осимъ овы езика никакавъ другій нѣ достоянъ, да се на нѣму свето писмо преведе. Пошто е неуместность оваквогъ потврђиваня наведенимъ изъ Св. писма сходнимъ изреченијама доказао, обратіо е пазливость свои противника на богослуженіе Арменяна, Иберіянаца, Египћана, Етіопаца и други' народа, кои имаю свой писменный езикъ. (Свршетакъ слѣдуе.)

Афоризмъ.

— О свему разумномъ веѣ е одномъ мншлѣно было, само намъ треба покушати, да іошгъ одномъ о томе мнслимо.

— Како ће човекъ самъ себе познати? Сматранѣмъ заиста никадъ, веѣ дѣломъ. Покушай, да твою дужность извршишъ, пакъ ћешъ одма знати, какавъ си.

— Ако човекъ жели све оно извршити, што се од њѣга очекуе, то мора о себи више мислити, него што естъ.

— Неке су кнѣиге, рекао бы, не тога ради написане, да човекъ изъ нѣи штогодъ научи, веѣ да се види, да е сачинитель нешто знао.

— Мы бы друге лакше познали, кадъ небы увекъ хтели нѣима равни быти.

— Заблудѣнѣ е врло добро докъ смо млади, само га не треба са собомъ у старость пренети.

— Дѣлательномъ е человеку за тимъ стало, да оно, што е право, чини, а да ли се оно, што е право, у свету врши, о томе му се не треба бриѣити.

— Говори се, да собствена хвала смрди; то може быти; али како туѣа неправедна покуда мирише, то публика неосѣѣа.

— Млинарь мисли, да пшеница само збогъ тога расте, да нѣгова млина мелѣ.

— Колико е известно, толико е и чудно, да истина и заблудѣнѣ изъ одногъ источника извиру; збогъ тога несме се често заблудѣню шкочити, што се у исто време и истини шкочди.

Omnibus.

А. Бога ти, шта е изподъ онога образа горе у излогу написано?

Б. „Изданъ одъ свои' прѣтеля изъ любви.“

А. Дѣпа любовь, коя свое прѣтелѣ издае!

Предговоръ у кнѣизи могао бы се болѣ назвати „репъ“, коимъ се сдѣсатель одъ мува брани, а посвета, тасъ.

Мы имамо више тит уларны философа, него дѣйствителны.

Нѣе чудо, што се кнѣоши радо огледаю; они себе у огледаду виде суште. Кадъ бы философъ имао такво огледало, у комъ бы се, као они совршено видити могао, тай се небы никадъ одъ нѣга одмакао.

О 'Ораціевомъ правилу: *Nonum prematur in annum.*

Я незнамъ, зашто бы списатель свое сачиненіе деветъ година у своемъ писаѣемъ асталу затворено држао, кадъ е онъ само деветъ месецѣй у майчиной утробѣ лежао! Или вальда мѣсли постаю болѣ, ако дуже леже? Та и вода, кадъ дуже лежи, усмрди се! Хвала Богу, те се многи наши списатели овогъ правила непридржаваю; ерѣ напоследку боля е и мутна, него смрдлѣива вода. Ко ће и пр. замерити струи С*, кадъ е жедни незнадци као вкусну хвале? Само се іошгъ неке судіе оногъ Ораціевогъ правила строго, па кадшто и строже придржаваю, те парнице по деветъ и десетъ година затворене држе; но на последку іѣи опетъ уобште горе рѣшаваю, него у онимъ земляма, где се пресуде на прецацъ изричу.

Гдекоемъ кукавномъ поштеномъ човеку требало бы двѣ честна имена, да бы едно могао жертвовати, те да другоме леба набави. Збогъ тога и неки списатели пишу съ измишлѣнимъ именовомъ. Онда бы се могао човекъ съ однимъ бранити, ако бы му друго одсебли.

Я самъ познавао люде, кои су тайно пили, а явно пѣяни были.

А. Шга ћемо радити, по Богу! Шуме нестѣе, а дрѣа намъ све то скушля.

Б. Е, чудна чуда! Ако се сва шума изсече, онда ћемо палити кнѣиге, а нѣи има толико, да ћемо се моѣи служити, докгодъ нова шума ненарасте.

Объява.

Подписани учтиво даю на гласъ, да су се изъ своихъ старогъ обиталишга „Шумадинке“, збогъ многи' политичны разговора, за неко време изселени. Комъ су остали дужни? нека се изводи прѣивити у „Подунавки.“

Еракъ и Петакъ.

ЈВНО ОДГОВАРАНѢ.

Господину В — у К —. Ваше послане намъ песме нисмо могли у Подунавки печатати, едно збогъ тога, што нису породъ одушевљеня, какве мораю преимуществено быти Оде, и што у нѣима нелише природно, очишћено чувство, а друго збогъ тога, што не носе на себи печать вишимъ Геніемъ заданутогъ духа. Поезія у строгомъ смислу нѣе вештина, а нѣе ни наука, веѣ чистый Геніи, кои любимца светамъ огнѣмъ огрева. Где оваѣ певцемъ руководи, ту се наука съ вештиномъ сповна сама одъ себе у мисленой струѣ появлѣа; а где тога нема, ту се стиховима обезсвѣчуе тайственна благодать. Ту нинта непомаже Ораціевъ советъ: „Si quid tamen scripseris, in Meti descendat iudicis aures,“ веѣ оно:

„Ludere qui nescit, campestribus abstinet armis,
Indoctusque pilae, discive, trochive quiescit,“ т. е.
Играѣ кой незна с', оружа се неѣе да дотѣе польска,
Лопте, котра и чигре кой незна, тай седи на миру. (Прев. Светиѣхъ.)

И тако завршуемо оваѣ одговоръ съ Ораціевимъ речма: „Ego fungar vice cotis, acutum reddere quae ferrum valet, exsors ipsa secandi,“ т. е. Я ѣу садъ бруеу быѣ подобѣаѣ, гвожѣ што може оштрити, самъ пакъ сеѣи нѣе нимало кадаръ. (Прев. Светиѣхъ.)

СЛѢДУЕ ДОДАТАКЪ.

СИТНИЦЕ ЄЗИКОСЛОВНЕ.

Написао Ђ. Малетићъ.

Међу свима падежима најтеже е употребљаванъ родителногъ, тако да, по момъ мишњу, сви у томе више или мањ грешимо. Мы смо се дугимъ читанјемъ и употребљаванјемъ на овай падежъ тако привикли, да погрешност и непримѣчавамо. Тако н. пр. пишемо готово сви: „Узрокъ нѣгове не-среће, као што сви држе, био е раздоръ войвода.“ Ово е, по момъ мишњу, погрешно, што смисао неизражава подпуно.

Точно изражавањъ понятія изискуе често најфинијегъ цепаня и разликованя. Савршенство слога зависи одъ савршене разумителности; тако да читаоци савршено погоде смисао писца. Истина е, да никакавъ езикъ нѣ толико богат и усавршенъ, да сваку мисао и свако чувство точно изрази; али опетъ великій трудъ и те тегобе више или мањ савлађуе, по различной природи езика, копмъ се пише. Ништа ту не помаже начело: „Пиши, као што говоришъ.“ Не, него: „пиши, као што треба да говоришъ.“ Сви у устменомъ говору грешимо и у мислима и у граматике, па кадшто и сувише, или што е мисао бржа одъ езика, или што намъ ту нѣ толико до правилности и точности; алъ у писменомъ говору сви се трудимо, да не само уредније мислимо, него да се и точније изразимо, што ту едно понятіе недостаточно или противно изражено, често дае повода наопакомъ излаганю и толкованю. Тога ради мора писаць често и нове речи за точни изразъ свои понятія стварати, ако му постоеће речи или по своемъ преносомъ смислу, или по двоякомъ и троякомъ значеню могу мисли помрачити. Ако е дакле каква неясност у изразу, то намъ уобичаено употребљаванъ неће нимало сметати, да га неизправимо, па ако ће начинъ исправљаня нешто и необичанъ бити. Тако чине и други народи.

У наведеномъ дакле примеру неможе остати родителный падежъ, већ бы се морало рећи: „Узрокъ нѣговой не-срећи био е раздоръ међу войводама.“ Сходно овоме говорио и у обичномъ разговору: томе е узрокъ то и то, а не: тога е узрокъ.

Други примеръ:

„Мени е увекъ неповольно было опоминяњъ овогъ трговца, што ми е увекъ на память приводило нѣгова неваљалства.“

Овде бы писаць изразио сасвимъ друго, него што бы мислио. Истина е, да овакви глаголи захтеваю родителный падежъ, као: опоменути се свое младости; сетити се упокоеногъ родителя и т. д.; али ако се одъ оваквы глагола у говору употребе имена суштествителна: онда слѣдуюћа имена, коя показую у исто време и радню и предметъ, на кои се она односи, мораю се, рекао бы, съ каквимъ предлогомъ сложити. Да се дакле у наведеномъ примеру небы помислило, да е оно „опоминяњъ“ трговчево, а не писчево, то бы се морало ма како другачіе рећи. Съ предлогомъ на не бы се могло изразити, н. пр. „Мени е увекъ неповольно было опоминяњъ на овогъ трговца,“ што бы онда значило, да е писца неко другий на трговца опоменуо, а не, да га се онъ самъ опоменуо. Бы ли се даке морало рећи: „Опоминяњъ о овомъ трговцу,“ или како другачіе, нека реше наши езикослови. Истина, та неразумителностъ може се овде избећи, као: „Увекъ ми е неповольно было, кадъ годъ самъ се овогъ трговца опоменуо;“ али избегавањъ показуе сиромаштво и неразвѣность езика. Какавъ бы н. пр. био овай езикъ, у комъ бы се морале непрестано едне и исте форме употребљавати?; и.

пр. „Я судимъ о граматике, али често судимъ неосновано. Како я мислимъ, онако немисле сви люди. Єданъ мисли плитко и просто, а другий дубоко и виспрено.“ Я неверуемъ, да бы се овакавъ начинъ писаня икоме допао. Тако е и съ горниимъ избегавањемъ: веће е савршенство езика, ако се може по свакомъ ображавању мисли и чувства савјати. Но на свакий начинъ болѣ е показати и сиромаштво у езикѣ, него неразумителностъ у слогу.

Горниимъ примѣру подобанъ е и овай: „Бави се съ мислима вечности.“ Я незнамъ, да ли е писаць ово съ немачкогъ езика превео, или намъ е свое мисли изложио. У нашой белетристики често е писцу мало затимъ стало, да ли су мисли туђе или нѣгове, и тако се често прећути, да е преводъ. Но было како му драго, свакојко е изразъ погрешанъ. Писаць намъ нѣ хтео казати, да вечностъ има свои мисли, него да се човекъ съ мислима о вечности бави. Требало е дакле рећи: „Бави се съ мислима о вечности.“

Не маю забуну производе ови родителни падежи, кадъ се по потреби мораю ставити сами, безъ помоћи други о-предѣлителны речи као што су н. пр. предлози. Ово нарочито бива онда, кадъ неозначую какву собственостъ или какво притяжанъ пређе именованогъ лица, него само предметъ, на комъ се радня каквогъ подлога извршила; н. пр. „Убиство Цезара великогъ.“ Овде могу бити два смисла: или да е убиство учинио Цезаръ, или да е нѣга другий убио. У оваквимъ приликама они писци, коима е до точности у изразу и до савршене разумителности, прибегаваю къ другимъ формамъ говора. Истина, за другий смисао имамо имена прилагателна, и тако бы се могло рећи: „Цезарево убиство,“ премда е и у томе слаба помоћ; али ако е већ име суштествително съ прилагателнимъ скопчано, као што е у наведеномъ примеру, онда се суштествително неможе преобратити у прилагателно, а јоштъ мањ, ако е послѣдуюће предложенъ местоименемъ односительнимъ съ нимъ свезано. Наведеный дакле примеръ у својой форми мора сметати разумителности, ако се писаць съ другимъ формамъ неуме помоћи. Тако исто неваљали: учитель Гимназіе, Ликея, и тако далъ, већ бы се морало рећи: учитель у Гимнази, у Ликей, и тако далъ, као што и Немци пишу: „Professor am Gymnasium,“ оков е опетъ неке одъ наши навело, те пишу: „Професоръ на Гимнази.“ Неваля: „Любовь рода некъ насъ снажи,“ него: „Любовь къ роду некъ насъ снажи.“ У овомъ неможе намъ туђъ езикъ праваць показати, ако се у нѣму подобне погрешке налазе, као што е н. пр. у немачкомъ: „Die Vaterlandsliebe,“ кое врстии писатели поправляю са: Die Liebe zum Vaterlande.“ Разумъ е стварао езикъ, разумъ ће га дакле и поправљати и допуњавати, необзирући се ни најмањ, да ли су се јоштъ у каквомъ езикѣ немарљивошћу неке погрешке уобичаиле и узакониле.

Кадъ н. пр. нашъ народъ често неразликѣ дательный падежъ одъ винительного по нѣговой форми, као што е у народнимъ песмама:

„О мой сине Краљвићу Марко!

Єси л' мене мирно путовао?

Єси л' мене снаху испросио?

Мене снаху, тебе веру люблю?“

„Дай ти мене правогъ синцилата.“

„Вала тебе, Краљвићу Марко.“

„Па га зове себе на вечеру.“ и т. д. (Нар. пес.)

онда ћемо ово ямачно одбацити и новию савршеню форму у

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

књижевномъ езику усвоити. У езику нема ауторитета, као ни у свету разума; езикъ се съ напредовањемъ народа меня, поправља и дотеруе. Кадъ и самъ г. Вукъ, строго придржавајући се народногъ говора, кадшто несавршенію форму употреблюе, н. пр. „Кад књижевник хоће да измишљава нове ријечи за какав језик незнајући, које ријечи у језику имају које ли немају“ — онда намъ то неће нимало сметати, да савршеніи изразъ изберемо, и оне многима неразумителне речи овима заменимо: „незнајући, кои' речій у езику има, кои' ли нема“ Овде не речъ о томе, да речи нешто имаю (haben, haben), као н. пр. пријатности или непријатности, него да њи има, т. е да се у езику налазе (es gibt, sunt. Es gibt Philosophen, welche behaupten, sunt philosophi qui dicunt,) а за овај е смисао друга форма много боља и познатја.

Тако е исто тежко, кадъ се мора употребити суштествително одъ оны глагола, кои се слажу съ дателнимъ падежомъ, као што е н. пр. надати се; „добро ми е и болѣмъ се надамъ.“ Неки глаголи захтеваю известне падеже съ предлогомъ. Одъ овакви глагола поставши суштесвителна имена захтеваю одъ прилога истый падежъ съ предлогомъ, као: уздати се у кога, и узданъ у кога; двоумити о чему, и двоумљивъ о чему; слагати се съ кимъ, и слаганъ съ кимъ, и т. д. Но како бы требало горњи примеръ, неприбегавајући къ другимъ формама говора, изразити, нека реше наши езикослови. Да ту истый падежъ, кои е захтевао такавъ глаголь, остати неможе, то е јасно; н. пр. „Наданъ моимъ будућимъ радостима олакшава ми у полакъ садашня гоненја судбине.“ Овакве ствари требало бы да намъ разясни речникъ или синтаксисъ; но кадъ засадъ по несрећи немамо таквогъ речника и синтаксиса, то се морамо довијати како можемо.

Сви готово полагамо предлоге: међу, између у еднакимъ одношењима, и мислимо, да су то два савршено еднака предлога, само што се по захтеваню различногъ падежа међу собомъ разликују. По мени се чини, да су ови предлози онако исто различни по својој природи, као што су по своме саставу. Предлогъ између сложенъ е съ предлогомъ изъ и међу; неможе дакле имати оногъ истога значенја, кое има и простый предлогъ међу. Кадъ е езикъ поставіо разлику у подъ и изподъ и у подобнимъ предлозима и наречјима, онда мислимъ, да мора постојати разлика и у предлозима међу и између, кадъ насъ већ и самый саставъ последшѣга на то упућуе.

Да бы се ово лакше познало, разяснићу најпре предлогъ подъ и изподъ.

1. Предлогъ подъ противоположенъ е предлогу надъ, и изражава:

1. Обстоятелство дубљине и низкости у одношењу на другу одозгоръ стојећу стваръ, или само одношењъ низкости према каквој висини; н. пр.

„Подъ ономъ горомъ зеленомъ
И подъ највишомъ планиномъ,
Врани се конји играю,
Подъ собомъ землю копаю.“ (Нар. пес.)

2. Одношењъ времена, и значи предъ; н. пр.
„Подъ ноћъ пођо низъ полъ.“ (Нар. пес.)

3. Изражава горњъ обстоятелство и онда, кадъ какавъ глаголь показуе покретанъ одъ каквогъ предмета къ другоме, дакле промену места, или покретанъ безъ промене места; н. п.

„Капу скиде, баци подъ пазухо.“
„А у руку узима јабуку,
И подъ руку боцу трусовине.“ (Нар. пес.)

„Подъ подомъ трче мшшеви.“ и т. д.
II. Предлогъ изподъ. Као годъ што е овај предлогъ сложенъ са изъ и подъ, тако и сложено одношењъ показуе. Предлогъ изъ показуе одношењъ простора, одъ коегъ какво покретанъ почињъ, а подъ показуе обстоятелство дубљине и низкости, као што е показано. Изподъ показуе дакле почетакъ покретанја у дубљини, у низкости, къ другомъ предмету (наравно сдруженъ съ глаголомъ), на питањъ: одъ куда?; н. пр.

„Пружи руку изподъ међедине.“
„Ћошакъ паде на Максима твога,
Подъ ыошкомъ му ништа небыяше,
Изподъ ыошка здраво изишао.“ (Нар. пес.)

Кадшто е опетъ ероданъ предлогу поредъ, и показуе правацъ покретанја у низкости поредъ каквогъ предмета; н. пр.

„Ударише изподъ танке куле,
„Изподъ куле краља Будимскога,
„Кадъ су были изподъ Вучитрна.“ (Нар. пес.)

Кадъ е дакле у овимъ предлозима ова разлика и кадъ се еданъ место другога неможе поставити, а да се смисао непрениачи, онда мислимъ да мора бити и у предлозима међу и између неке разлике. Я бы дакле рекао, да се предлогъ међу употреблюе съ глаголима, кадъ се показуе неко ставъ у друлини, и покретанъ къ преомету одъ друге стране, и да изражава скупъ, множину, причисљаванъ множини, а никадъ одвајанъ одъ те множине; н. пр. „Првый међу првима. Оњъ е међу нама најврстнијъ.“

Како у старимъ, тако и у каснимъ србскимъ дипломама, повелема, саписима и т. д. нигде се неналазе предлози међу и између мешовите употребљени, већъ само међу, по потреби самогъ смисла и по природи истога предлога; н. пр. „Иакесе згоди размирије между кралѣвими иградомъ дубровѣчкимъ“ (Стефанъ Кралъ, год. 1334). „Иклесе господњъ царъ на ивластеле господина цара како дасу пријателие дубровнику икоіасесу зла чинила дослеи ме гю нами дасе тои непомене“ (У време Цара Уроша, Кнезь Воиславъ, год. 1362). „Говореће разумно ичьсно увесихъ дилехъ кралевствуми и мею (међу) *) иними работами слатко просише и молише говореће да бнимъ платило кралевствоми“ (Стефанъ истоіа Кралъ Срблемъ босни иприморию, год. 1398). „Акосе учини коіа пра (разпра) ме гю дубровчани и ме гю србљи“ (год. 1429).

Само на едномъ месту (види у Србскимъ Споменицима год. 1840. стр. 267) налази се између: „Разѣ (развѣ) акобимисе шоо видѣло одлучити и змеђу нию укрукъ кућамъ нашисеъмъ а матерѣ нихъ ако остане наконъ мене даеи утомъ неусилую занее живота аконъ нее живота даионои раздиеле наполи право међу собомъ.“

Тако се исто правилно употребљивъ предлогъ међу налази и у народнимъ песамама; н. пр.

„Да е коме погледати было,
Кадъ удари у катане Марко
Како соко међу голубове.“ (Удари га)

Међу пуца, где му срдије куца.
„Ранила е Евросима стара,
Ранила е и у домила е,
У Рудника града бјелога
У велику кућу Дизларића
Међу миль деветъ братенаца.

*) Овде бы сваки нашъ писатељъ место предлоге међу, ставіо између.

„Опази'ћешъ двѣ танке еле,
Сву су гору врхомъ надвисиле,
Зелениємъ листомъ зачиниле,
Међу њима бунаръ вода има.“
„Да међ' нама после не кавге.“ (Нар. пес.)

Но чимъ е удаљаванъ одъ предмета, а не приближа-
ванъ къ предмету, или ако се само означае просторъ, кои
какве предмете разставља, онда мислимъ, да се не може поста-
вити предлогъ међу, већ између; н. пр. Онъ прође из-
међу насъ.

„Онъ гад' пушка своє бойно копљъ
Своє шарцу између ушю.“
„Ал' кадъ туђе сее саставимо,
Туђе ће насъ сев завадити,
Башка ће намъ дворе саградити,
Између њихъ триъ посадити.“
„Вечерале кирициє младе,
Вечераше, пакъ су ожедиле;
Измеђ' себе венѣръ ужегоше.“ (Нар. пес.)

По овоме погрешно е:

„Узеше се изподъ руке,“ него, „подъ руку“ неваља;
„Између своју другога онъ се одликовао природнимъ даромъ,“
него: „Међу свима друговима“ и т. д.

Тако и Г. Вукъ ове предлоге мешовито употреблює; еръ
у предговору къ своємъ Рѣчнику вели: „Међу овимъ ријечима
има их много које су ми биле познате још од прије.“ — „И
будући да је село било мало и кућа наша управо на води из-
међу две воденице;“ — а на страни 704: „Тако су гдјекоји
имали по пуњу кућу дјевојака, између којихъ су најрије
били раздијелени кућевни послови.“ Први е предлогъ „из-
међу“ овде добро употребљенъ, а други погрешно, и требало
бы га са „међу“ заменити.

Небы желю, да се мои читатели при оваквомъ решавању
позову на уво; еръ ово е у томе слабъ судаць. Г Вукъ, при
ликомъ решавања, какво е причастіє садашнѣмъ времена одъ
глагола стрићи, не слушао своє уво, већ разумъ, и пого-
дио е, да е правилнѣ стригућий, (као што се н. пр. у стар-
имъ дипломама налази: „Иствори велике щете укотару ниho
жегуће куће и труће винограде“) ако му се уву и учинило,
да е болъ „стрижућий.“ „Ја признајемъ,“ рекао е онъ, „да
се и може уху чини лепше и обичније стрижући, него
стригући; али опет то не смјемъ мислити, да моје уво у
томе има бољи вкус од свега народа.“

(Продужиће се.)

ПОЗИВЪ КЪ ПРЕПЛАТѢ

на

ПОДУНАВКУ.

До кои данъ истећи ће четврти мјесецъ, одъ када е Подунавка у животъ ступила. Идућегъ мјесеца, т. е. за време одъ 1. Јуліа до последнѣмъ Декаembra 1856. отварамо другиј (полугодишнѣмъ) течай Подунавке и позвильмо сада наше предбройнике и остале любитељ србскогъ књижества, да изволе на листъ нашъ предплатити и предплату тымъ више ускорити, што е намъ одъ потребе знати, колико ће одъ прилике екземп-
плара штампа наша износити, да се тако свакоме недостатку доскоћи и течай листа у ничему непрепречи.

Предплатна е цена за Земунъ два форинта, а за остала места съ поштариномъ 2 ф. 30 кр. ср. но примѣтити морамо, да е одъ потребе писма франкирати, съ коима новци на учредничество иду, и кое свака ц. к. пошта прима и одправља. Подунавка изилази сваке неделѣ еданпутъ на целоме табаку у формату четвртине и доносиће разне чланке на пољу красногъ књижества, именито новеле, приповедке, по гдѣкоє ваљано песничко дѣлце, биографіє, повѣстничке, езикословне и критичке черте; надалѣ кратке вѣсти и занимиве разговоре, ове дакако црпљне изъ бистри' извора озбиљне знанствености и науке, къ томе добре дописе и друге ситнице.

Но да се шала на озбиљность небы тужила, те да свачему простора у нашемъ листу буде, то ће намъ се честна и поштена, вредна и многохвалѣна лица, Еракъ т. е. и Петакъ, амо доселити и хумористичку нбиву башъ весело обрађивати. Мы имамо ньюву тврду речъ, да ћеду доћи, и када дођу, быће амачно лепе шале, паметни', досетливи' речій подоста, и зато себи узимамо слободу, јоште сада и у на-
предакъ тепло и препоручити благонаклонноме читателю. Накитъ свему томе быће поединый ликъ а кадкадъ и по два лика, кое ће свакий листъ доносити, и побринућемо се, да све, што е болъ и најновиє у той струци, нашимъ читателѣма предложимо. У случаю, ако бы у гдѣкоєму листу ликъ изостао, што по околностима, ербо овде вештогъ дрворезца немамо, кадкадъ се догодити може, то ћемо онда таковоме листу или сходанъ додатакъ дати, или ликъ у идућему листу надокнадити. Исто тако явљемо, да ће Подунавка и у будуће обяве разнога садржая на концу листа саобштавати, а цена ће имъ быти као и досада, т. е. толико пута по 3 кр. ср. колико наштампани' буде обични' редій, изузимаюћи таксу, коя 10 кр. ср. одъ свакогъ огласа износи и у царску касу иде.

Млађана е Подунавка за кратко време ту срећу получила, да се е нашимъ читателѣма допала и њиову наклоностъ задобила. Чули смо до данасъ лепи побудителни речѣи одъ више страна, изъ коѣи до-казъ изводимо, да ће нашему органу будућности бити, ако му крепке, т. е. подпоре одъ читаюћега света буде. Мы смо зато преправни, и надалѣ нашъ трудъ и наше брѣге той дѣли посветити, да средствомъ Подунавке къ слави ербскога књижества нешто допринесемо, и зато се надамо, да овај нашъ позивъ неће безъ одзива остати. Доста намъ буди овде наводити, да е Подунавка чрезъ изворне њне саставке, чрезъ њне изъ садашнѣга живота вађене дрво- и каменорезе — позорностъ у далѣмъ кругу на се повукла и тако дѣломъ показала, да се озбиљно о томе труди, како да што више душевне забаве читателѣма набави.

У обзирѣ ликовѣ и образа именовито придодаемо, да ћемо што скорѣ Фрушку Гору, тамошнѣ свете храмове и налазеће се по мацастирима стародревности вешто начертане свету саобштовати, изъ чега е видити, да намъ мисли на то смѣраю, да изъ наше народне баште цвећа сакупиемо, съ њиме се китимо и тако Подунавки образъ предъ народомъ осветламо.

Закључуюћи нашъ позивъ, ставлямо јоште до знања, да су ГГ. професори Ђорђе Малетић и Димитрије Балаитскиј непрекидно садѣйствованѣ при Подунавки на себе примили, исто тако су намъ друга господа, међу њима г. Архимандритъ Гаврилъ, Јосифъ Дреновацъ и Любомиръ П. Ненадовић, обрели, да ће насъ дописима и сходнимъ принесцима подпомагати, тако, да е съ наше стране све оно учинѣно, што нашему листу за болѣй развитакъ служити и читателѣ о искренности намѣра горе назначени подпуно уверити може.

Уедно се умоляваю и они, кои предплату своју одъ Марта до Юнѣ положили нису, да е подписаномъ учредничеству до конца овога месеца пошлю.

На последку являмо и то, да са свакимъ досадъ изишавшимъ числомъ служити можемо, ако бы дакле Г. Пренумерантима кое число фалило, нека се изволе на издавателя у неплаћеномъ и отвореномъ писму подъ надписомъ „Zeitung's-Reclamation“ обратити.

У Земуну.

Учредничество.

ОГЛАСѢ.

СТЕЙРИСКІЙ БИЛЬНИЙ СОКЪ ЗА ОНЕ КОИ ПАТЕ ОДЪ ПРСІЮ.

Овај се сокъ досада по увераваню најгласовитѣй лѣкара у Бечу и Градцу за чудо добаръ показа, а њмено противъ

камля, грѣше, кѣвѣще, промуклогъ гласа, вратоболѣ и грудоболѣ.

Многи, кои су узели тај сокъ, доказую, да немогу да буду безъ њѣга и да само њму имаю благодарити, што имъ е олакшана боли и што могу мирно спавати; збогъ благотворнога дѣйства овај се сокъ најболѣ препоручуе како малой деци, тако и најстарѣмъ лицама; вкусъ му е врло прѣтанъ.

Стакленцета су стейрискога бильнога сока бела, горе дугуљаста и са калайнимъ капцима, на коима као и на стакленцету пише: „Апатека кодъ елена у Градцу“ и „I P A“, добро су затворена, и на њима су надписи заедно са подписомъ онога, кои производи тај сокъ.

Цѣна е едниогъ стакленцета 50 кр. ср.; манѣ одъ два стакленцета немогу се слати. Што се завѣи и пошлю 2 или 4 стаклета, то се рачуна на 20 кр. ср.

Тај сокъ производи I. Пурглайтнеръ, апатекаръ кодъ „елена“ у Градцу, а добити се може у Земуну у апатеки кодъ „златнога орла“ Карла Трешчика.

Объявленіе на кнѣгу:

„Девочѣца како треба да се изобрази. Преводъ съ њѣмецкога. Кнѣга ова користна за све матере, вѣри, домаѣце и пр. износиће до 18 табака, и коштоваће 30 кр. да јо сваки лакше набави. Позиваю се браћа Србљи, да ову „Дѣвојчицу“ удостое свое любви Пренумерациа трае до послѣднѣга Маја. Имена Г. Г. Пренумеранта нека се пошлю или на издавателя Подунавке, или мени у Дубровникъ (Ragusa.) У Добровнику, 10. Апр. 1856. Георгій Николаевичъ, Протопресвитеръ.“

Фортепјана продај.

Фортепјани са особито лепимъ и яснимъ звукомъ, кои се збогъ свое изредности, дугогъ трајаня и сталности у гласу нарочито отликую, непрестано су на продај, и изсвирани фортепјани примаюсе у промену кодъ

Алойза Ями у Земуну.